227
E 27

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 27

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 27

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 27

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 27

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 27

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 27

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 27

~~D. K. I. 121~~ f.
227 E 27
N Kr. 21

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 27

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 27

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 27

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 27

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 27

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 27

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 27

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 27

Enee Silvii Pii ſecũdi maxi
mi pontificis. philoſophi. oratoris poete Laureati ⁊
theologi acutiſſimi in ſacratiſſimam paſſionem do
minicam ſapphico pede incedentem. cum dilucida
interpretatione Petri. N. Drolſhagij

¶ Ad bonos lectores

Si velis chriſti cruce gloriari
Eius et mortem meditatus eſto
Peruigil ſcire cupiens venuſtum hoc

¶ Carmen Eneę

Tetraſtichon Petri Drolſhagij

Quiſquis amas chriſti. gemitus lamentaqꝫ noſſe
Innumeras penas. ſuppliciumqꝫ dei
Que tulit atqꝫ crucem qua ſoluit tartara ditis
Hinc ades et docti cerne Pijqꝫ lyram

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK 'S GRAVENHAGE.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 27

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 27

¶Petrus.N.Drolſhagius Quirnio Wilichceñ bonaꝝ artium Magiſtro in Academia Laurentiana Alberti magni apud Agrippinenſem Coloniam foelicitatem dicit

Ogitanti mihi aliquãdiu optime Quirine q̇d foret quo tuũ
c aĩm mihi deuĩcire poſſem. quõ ſepius hoc(licet nimis audac-
ter)conatus ſum. in mentẽ ſubijt aliud nihil q̃ȝ Sapphicum
illd̃ Enee Siluij poete ornatiſſimi qđ effudit in ſacratiſſimã
paſſionẽ dñicam Ubi quippe hoc reperi in antiqua charta ita deprauatũ ita mẽdoſum ignorãtia ſcriptoꝝ factũ. vt vix legere ſane potui in ſuũ candorẽ ⁊ maieſtatẽ ꝑ viribus meis reſtitui Adiũximꝰ ꝯmẽtariũ licet rudem ⁊ inelegantẽ tñ opidoq̃ȝ ſalubrẽ ⁊ vtilẽ meo iudicio. Quid eñ iucũdius. q̇d vtilius. q̇d tandẽ ſalubrius memoria ⁊ recordatõe ſanctiſſime paſſionis dñi noſtri ieſu chriſti. Eſt ꝑfecto aĩe nõ minus neceſſaria q̃ȝ corpori atq̃ȝ ventri eſurienti alimẽtũ Quottidiana(inquit Albertus magnus)meditatio paſſionis dñice plus fructus hoi affert q̃ȝ ſi integro anno pane ⁊ aqua ieiunaret. aut flagellis ⁊ virgis cederetur vſq̃ȝ ad ſanguinis emanationem aut q̃ȝ ſi quottidie pſalterium legeret Huic autem ſalubri meditationi ſuauiſſime Quirine magis operam dare te(inter tui ſimiles)ſcio neminem Quo ſit exiguum meum laborem tuo ampliſſimo nomini dicare volui. Dicaui igitur tibi atq̃ȝ adeo tibi. vt nulli libentius Quem ſi non hirſuto ſupercilio. ſummiſſoq̃ȝ vultu. ſed hilari humanoq̃ȝ ſuſceperis. erit ꝙ vehementer gratuler meam operam a te viro tamen docto tamen probo laudatum iri. Quis enim vberior fructus bone deus. aut quod magis optimum premium generoſo animo contingere poteſt(inquit Ualla omnium artium clariſſimus). q̃ȝ laudari a laudato viro Lauda itaq̃ȝ ſi placet. ſin ſecus non vitupera (ſiquidem homo ſum)ſed in ſinus ⁊ cucullos papiraceos Pharmacopolis venum expone Uale te colentem cole Ex Zwollis Anno natalis dñici. M.CCCCC.v. quarto calendas Apriles

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 27

¶ Ex libris de eccleſiaſticis ſcriptoribus Joannis abbatis Spanhenienſis

¶ Pius papa ſecundus natione tu cus patria ſenenſis Eneas Siluius ante vocatus ſedit in pontificali maximo poſt Calixtum tercium annis ſex vir vndecunqꝫ doctiſſimus philoſophus orator ⁊ poeta inſignis multa ingenij ſui monumenta poſteris reliquit Hic quondam in concilio Baſilienſi cuidam (Ut ita dicam) Prelato ſeruiuit pauper Deinde in ſcripturarium cancellarie federici imperatoris tercij aſſumptus ⁊ poeta ab eo coronatus. primo Epiſcopus Tergeſtinenſis poſtea ſenenſis exinde cardinalis. ⁊ nouiſſimo ſummus pontifex omnium ſuffragio electus eſt Scripſit vtroqꝫ ſtilo multa preclara opuſcula Moritur ſub federico imperatore tercio Anchone vt dicitur Anno domini. M.CCCC.lxiiij. indictione. xij. calendas. xix. ſeptembris Anno etatis ſue. lxiiij. ſepultus Rome in ede ſacra ſancti petri iuxta altare. ∴

¶ Hermanni Buſchij poete Laureati doctiſſimi de imagine Saluatoris noſtri crucifixi epigramma

Quod mucrone latus lacerum. que brachia cernis
Vel quos ſanguineo rore rubere pedes
Quas gens ecce manus duro furiata terebro
Foderit. heu ligno tenſaqꝫ crura ſacro
Quodqꝫ vides humile. et nuſq̄ꝫ ſine vulnere corpus
Hoc ſolum humane iura ſalutis habet.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 27

¶ Enee Silnij Pij ſcdi poete Laureati in noſtri ſal
uatoris paſſionem Carmen ſapphicū.

Vid tibi tandem ſcelerate queris
Quid petis fallax homo: quid requiris
Immemor qua te pietate chriſtus
¶ Querat ametq̃

¶ Iſto gñe ſapphico ⁊ adonio Eneas ſiluius ornatiſſim⁹ ⁊ vates ⁊ ora
tor decantat chriſti ſaluatoris noſtri tormēta ſuplicia penas. q̄ ꝑ miſero
gñe humano paſſus eſt in ſupma hora ſuifati Queritans ꝑmo de nefa
ria fallacia Iude traditoris ⁊ hoīs ⁊ de ingratitudine pietatis qua nos
Deus optim⁹ maximuſq̃ amauit ⁊ aſpexit Magna pietas ⁊ charitas — Caritas dei
dei fuit in genus humanū auctore ſapiētiſſimo Alberto doctore magno
ſuꝑ euāgelio ioīs dicēte lampades ei⁹ lampades ignis atq̃ flammaꝝ a
que multe. hoc eſt inundatōes paſſionū nō potuerūt extinguere charita
tem dei q̄r in finē ↄſummatōis in diletione dilexit q̄r ad ſummū chari
tatis dilexit Oīs eni ↄſūmatio factoꝝ finita ē ⁊. ſpūs āt charitatis chri
ſti nimis eſt latus q̄r finē nō hꝫ. In finem āt oꝑis in dilectōe facti dilex
it, q̄r opus maius eſſe nō potuit Ioīs. xv. Maiorē hanc dilectōem ne
mo habet vt aīam ſuam ponat quis ꝑ amicis ſuis Et in finē ꝑfectiōis
fuit q̄ ꝑ amicis ad ſalutis effectū. ⁊ ꝑ oībus ad ſalutis ſufficientiā mor
tuus fuerit Romanos. v. Cōmendat āt deus ſuā charitatem in nobis
qm̄ cū adhuc inimici dei eſſemus De⁹ ꝑ nobis mortuus eſt hec ille gre
gorius O ineffabilis circa nos charitis tue dilectio vt ſeruū redimeres
filiū tradidiſti Et Bap. Mātuan⁹ in ope de ↄtēnenda morte Scim⁹
eni q̄ ſit nr̄i clemētia p̄ris Quā facili nr̄as audiat aure p̄ces Itē Scel⁹ — Scelus
ē flagitiū facin⁹ hic Scelero ē polluo Uir Parce pias ſcelerare man⁹ — Scelero.
hic Scelerat⁹ idē qḋ ſceleſt⁹ pollut⁹ hic Scelerate aduerbiū Hō (teſte — Homo
Uarrōe) Ab humo deducit q̄ ſit hūo nat⁹ At Sympōtin⁹ nō ab hūo
ſꝫ a ↄſortio atq̃ ↄcordie vite appellatū exiſtiat Eſt ei hō oīm aīaliū ma
xīe ſociabil' Hos fallaces eē approbat Oui. Nō hoſpes ab hoſpite tut⁹
Pietas ꝓpe d̄r diuin⁹ cult⁹ q̄ȝ greci ευσεβειαυ vocāt hic Pio ꝟbu idē — Pietas
qḋ colo Chrūs dꝫ ſcribi ꝑ ch greca vox hebraice meſſias latīe vnctus — Chriſtus

Venit in mundum ſoboles tonantis
Et licet coelum regeret ſupernum
Ex deo ſeru⁹ voluit videri ¶ Carnis in vmbra.

¶ Hic oñt filiū vnigenitū p̄ris ⁊ rectorē orbiū celeſtiū ꝓpter amorē hu
manū fcm̄ hoīem ⁊ imparē p̄ri celeſti Ex diuitate iuiolabili eq̄lis ē deo

ſꝫ ex eo qđ hõ factꝰ ē inferioꝛ ⁊ impar pri celeſti Sꝫ quõ Soboles tonā
tis.i.filiꝰ dei pris ſit factꝰ hõ diuina theoſophia docꝫ Bñ itaqꝫ poeta di
xit Carnis in vmbra hoc ē hūanitate aſſumpta qꝛ hõ aliud nihil eſt q̄ꝫ
vmbra ⁊ iane ſimulachꝝ auctore Hora.i odis Puluis ⁊ vmbra ſumꝰ.

Tu cinis putris fugienda peſtis
Alta depoſcis miſerande vermis
Ut parem credas habuiſſe nullum

¶ Terra tumeſcis

¶ Nūc vates noſter rumpit inſultā ſupbiā hoīm quā deteſtaꝶ oñs q̄d ⁊ vnde hõ ꝑcreatꝰ ſit hoīem recte cinerē putrē appellat Auctoꝛ ē Job patiētiſſimꝰ ꝓphetes Memēto hõ ꝙ cinis es ⁊ in cinerē reuerteris Et vt ſtatim dixi puluis ⁊ vmbra ſumꝰ Et varro.hõ bulla Sophocles Quicūqꝫ vitā viuimꝰ aliud nihil.ad q̄ꝫ ſimulachꝝ ⁊ inanis vmbra nos ſumꝰ Putris ⁊ hoc putre idē ē qđ corruptū ac reſolutū Uir Et zephiro putris ſe gleba reſoluit hinc putreo ⁊ putreſco qđ in putrē vertoꝛ Et putridū ⁊ corruptū Alta depoſcis.i.ſublimia qđ eſt ſupboꝝ ꝓpriū qđ ē cōtra Romanos.xij. Nõ alta ſapiētes ſꝫ humilibꝰ ꝯſentiētes In q̄s inuehiꝶ diuus ille bernardꝰ Curemꝰ ergo in alto poſiti nõ altū ſape. ſꝫ timē ⁊ humilibꝰ ꝯſentire Et Bap.Mā. Uir nri eui doctiſſimꝰ in ꝑmo li.cala. Et tacitis ardēs curis ſublimia ſꝑ Mēte agitat.tumidoqꝫ ſedet ſub corde venenū Cōtemptrix inopū vultus elata ſeueros Inflatoqꝫ rotans turgētia guttere verba ferre neq̄t iuga.maioꝛē indignata paremqꝫ Terra tumeſcis.i.tu hõ ens terra ⁊ lutū effluis amēs Beneſeos.ij.Creauit deꝰ hoīem ex limo terre Terra teſte alberto doctore magno oīm recte ꝑhantiū doctiſſiō elemētoꝝ īfimū ⁊ frigidiſſimū lꝫ alij aq̄ꝫ frigidioꝛē o-(pinenꝶ

Ille carnalem pius in parentem
Quos decet cunctos referens honores
Sabbatum nunquam violauit vnum

¶ Semper honeſtus

¶ Oñdit nūc poeta quantā clementiā ⁊ honoꝛē Soboles tonātis habuerit erga parētes ſuos ioſeph ⁊ Mariā faciēs qđ ipſe p̄ceperat in lege Exodi Honora prēm ⁊ mrēm tuā ſicut p̄cepit tibi dñs vt ſis longeuus vite ſup terrā quā dñs deꝰ dabit tibi Itē Qui male dixerit pri aut

De honorādis parentibus.

mrī morte moriaꝶ Ariſto.in ethicis Dijs mgris ⁊ parētibꝰ nõ reddiꝶ equalens Debēt itaqꝫ ꝑles parētibꝰ deferre honoꝛē qꝛ teſte Laurentio Ual.hoīe vndecūqꝫ expertiſſiō Nēo in prēm p̄t tāta bñficia ꝯferre .q̄ꝫ ta ꝯtulit pater in filiū Itē optat mater puulū creſcere.optat cito vidē maioꝛē.cūqꝫ nūeris Iuuenū miſcere feſtinat nunq̄ꝫ ſibi foꝛſan ſeruituꝝ te-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 27

tis diuus hieronym⁹ in epl'a de honorādis parētib⁹ plā. apud hierony
mū Subinde docet chriſtū nunq̄ȝ vigilaſſe ſabbata.i.ferias.dies feſtos
qd̕ p̄ceptū eſt noui inſtrumēti Sabbata ſcificees. Jo.ix. Nō eſt hic hō Sabbatum
a deo q̇ Sabbatū nō cuſtodit Deus bone de⁹ quot nūc viuūt hoies q̇ tua
ſciſſima decreta p̄uifaciūt q̄s Parſi⁹ deridet in.v. Contēpt⁹ pages ſi vi-
uere cū ioue tēdis Sabbatū duplici b ſcribit̄ ē dies ſeptim⁹ apd̕ iudeos
feſt⁹ q̄ꝛ lingua ſabbe ſeptē ſt Accipit̄ hic p̱ quolibet die feſto ⁊ ſcō

Tu patris iuſſus fugis atq̄ȝ matris
Feſta peccatis vigilas nefandis violas
Et deum qui te reparauit horres

¶ Demone peior.

¶ Conq̄ritur q̄ꝛ hō mortalis flagitioſus nec inſtitutis p̄ris nec matris
morē gerit.ſabbata polluit ⁊ qd̕ oim horribiliſſimū auditu ē Chriſtum
ſaluatorē q̇ hoiēȝ nobiliſſiō ſuo ſanguīe p̄ri recōſiliauit ⁊ a flagitijs pur
gauit.horret ⁊ fugit De his ſalomō ſapiētiſſim⁹ loquit̄ Cōtumelijs af-
ficiēs p̄rēm ⁊ ꝯtēnes ſenectā m̄ris ꝯfundet̄.⁊ in opprobrijs erit fili⁹ de
linq̄ns cuſtodire diſciplinā p̄ris meditabit̄ ſermones malicie O hō ſce
lerate memēto parentū eſſe qd̕ talis es q̄ꝛ nauib⁹ cremēta ſumpſiſti
Jmpēde debitū p̄ri m̄riq̄ȝ ſeruitiū.q̇ nunq̄ȝ tuos vagit⁹ horrentes totū
in te lābebant corp⁹ Sit tibi grata ſalus ipoꝝ.q̇b⁹ carior ē tua vita q̄ȝ p̱
pria Redde amoris vicē hec diu⁹ hiero. Filiū min⁹ dicto audientē.i.obe
dientē liceat abdicare Quītilia.auc. Jtē fili⁹ dei miſſus ē in hūc mūduȝ
in vteꝝ v̄ginis marie vt repararet.i.renouaret nos a piacul' ⁊ p̄ctis Mit-
tit̄ ergo fili⁹ vt hoies liberent̄ Poſtea x̄o ſpūſſcūs venit vt hoies btifice
rent̄ Auctor Hugo Eheu q̄ȝ flagitioſū nefas ē hūc fugere hunc horrere
¶ Demon grece teſte Lactantio d̕r peritus ⁊ ſciens latine hunc Eude Demon
mon bonus demon aut angelus Cacodemon.i.malus demon

Jlle ieiunās domuit ſup̱bum
Spiritum carnis cibus atq̄ȝ potus
Jllius corpus fuit ad regendum. ¶ Viueret edit
Tu mades vino.veneri parentas
Nulla te bacchi cererisq̄ȝ poſſunt
Dona vorantem ſatiare ventri ¶ Viuis amicus

¶ Hic rurſus ꝯpat Eneas vitā dn̄i nr̄i ieſu chriſti ad vitā p̱uerſā hoīs
homīes docens q̄ȝ ſobriam vitam vixerit ſoboles tonantis ⁊ quāta fame
inediq̄ȝ corpus ſuum caſtigauerit non indulgens corpori vt proh
dolor hac tempeſtate pleriq̄ȝ faciunt ſed ſolum vt corpus tene-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 27

rū reficēt qꝛ teſte Seuerio.li.ij.de cō.paucis minimis natura ɔtēta ē.
Itē Tulliꝰ in padoxis voluptas aīm a ſede ſua ⁊ ſtatu dimouꝫ Itē Sa
piēs dt Sanitas ē aīe. ⁊ corpis ſobriꝰ potꝰ Hieronymꝰ vēter mero eſti
uans cito ſpumat in libidinē Itē lucas euāgeliſta xxij. Attēdite ne gra
uētur corda vrā ī crapula ⁊ ebrietate Tu hō teterrimꝰ indulges ventrꝫ
ingluuiei quā greci λεμάργιαν vocant Et inſeruis veneri hyacho
dn̄is turpiſſimis.nec mēoꝛ ſobrij chriſti nec memoꝛ illiꝰ diui Lodoui-
ci moꝛbioli cuiꝰ meminit Bap. Mantuanꝰ his carminibus pinguibꝰ
abſtinuit nec viſcera ɔtigit oꝛe Ne fieret mēti ſeditioſa caro. panis po
ma.nuces hoꝛtentia gramia raro Coꝛta cibꝰ luſtris iſta fuere tribꝰ Bra
mina ſi coxit nūq̄ꝫ tn̄ vnxit oliuo Nulla dedit vētri gaudia nulla gulę

Domare
et id genꝰ pl'a Domare ē mā ſuefacere ⁊ domeſticū reddere Bap. Oia q̄
domuit veneri ſeruiuit ⁊ ire Hinc domitoꝛes eq̄ꝝ dicunt per metapho-
rā accipimꝰ domare ꝑ vincē ⁊ ſuperare A q̄ domitos hoſtes.i.victos ꝑ

Madere
ſpiritū carnis ꝑt itelligi appetitꝰ carnalis Madere ꝓprie humiduꝫ eſſe

De crapula
eſt Hinc Madidꝰ humidꝰ īfectus hinc madidꝰ vino id ē plenus vi-
no ⁊ q̄ſi ſepultꝰ qđ turpe viciū eſt in hoīe quū ne muta aīalia identidem
facerēt auctoꝛe Macrobio in ſat. In pecudū ferarūq̄ꝫ nūero hētur quiſ
q̄ꝫ voluptatibꝰ vacat Quīimo beſtijs vilioꝛes ſunt q̄ vltra neceſſitateꝫ
raro paſcunt Dū āt crapula ſe grauatos ſentiūt abſtinēt donec ſumpta
alimēta digeſſerūt O tu germania Iuuētus quotiēs tu vilioꝛ pecoꝛibꝰ
at q̄ties tu īparē tue in gurgitationi ī poculis īglutiendis ꝓuocaſti.nec
ſemel meminiſti Ouidij inquientis Nox ⁊ amoꝛ vinumq̄ꝫ nihil mo-

Venus
derabile ſuadent. Venus filia diones ex ſpuma maris genita dea lux-
urie Bap. Nata freto venꝰ ē venerēq̄ꝫ ſub eq̄ꝛa mitte.ponit ſub ipa lu
xuria Bap. Oia que domuit veneri ſeruiuit ⁊ ire. Pertulit hoc nullo

Parentare
victꝰ ab hoſte iugū de alcide loq̄tur.i.hercule Parētare eſt parētibꝰ iuſ-
ta celebrare vt ī funē ⁊ moꝛtibꝰ Trāſfert tn̄ etiā ad alias res vt ħ paren
tare veneri ē venerē celebrae ⁊ ei opam dare hinc parētalia teſte Valla
doctiſſimo i q̄rto elegātiaꝝ capite xxiij.ſunt ɔuiuia illa q̄bꝰ iuſta paren

Bacchꝰ
tibꝰ celebrātur Bacchꝰ deꝰ vini ponit ꝑ vino alio noīe Iachꝰ aut liber

Ceres
Ceres dea frugum ponit ſepiꝰ ꝑ frugibꝰ. Vētri viuis amici.i.operam
das crapule qđ nos fugē mouꝫ doctiſſiꝰ hermolaꝰ barbarꝰ:archiepūs
et ꝑiarcha aq̄legiēſis hoc carmīe Vēter pluuia venꝰ laudē fugiēda ſe-
quēti.hoc ē gaſtimargia moll' lcūs.i.ſegnicies ⁊ luxuries ſunt volēti ha
bere laudem ⁊ honoꝛē

Ille ſermones habuit modeſtos
Et docens ſedes iter ad beatas.
Quo ſuos quiſq̄ꝫ repararet actus ¶ Ordine dixit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 27

Tu vel infeſta venenante ligua
Proximum carpis ſuperos laceſſis
Fabulas crebro referens inanes:

¶Turpia narres

¶ Nūc ꝯpat poeta noſter pudicos ſermones Chriſti ſaluatoris ad im
pudicā ſpurcā ⁊ venenoſam linguā hoīs impij ⁊ ſcelerati habuit ſoboles
tonātis filiꝰ vnigenitꝰ modeſtos ⁊ iuſtos ſermōes, vt ꝓuerbi. viij Juſti
ſunt oēs ſmones mei ⁊ nō eſt in eis prauū q̄d atq; ꝑuerſū Deutro. xxxij
Deꝰ fidelis ⁊ abſq; vlla iniq̄tate iuſtus ⁊ rectꝰ Ipſe q̄; pudicꝰ modeſtus
ſp fuit Jā qualis vnuſq̄ſq; ē ⁊ talia loquit. docēte Ariſto. in p̄mo li. pi Nota
hermenias. penultia longa Sunt ergo ea q̄ ſūt in voce eaꝝ q̄ ſunt in aīa
paſſionū. i. ꝯceptuū note. i. ſigna Itē Sene. Imago aīe ſermo ē Ad idē
alludit Bap. Mā. ꝯtra poetas impielo. Qd̄ latet in vapido pectore car
men olet. i. exhalat Et docuit Chriſtꝰ iter ad btās ſedes. i. ad aulā coeli.
⁊ quo ordine. i. ſerie q̄ſq;. i. hoīm reparet. i. faceret ſuos actꝰ. i. ſua opera
Sz tu miſerāde vermis carpis laceras infeſta lingua. i. moleſta atq; ve
nefica ꝓximū. i. frēm tuū atq; laceſſis ꝓuocas ſupos. i. deos ad irā refe
rens. i. narrens inanes fabulas. i. auiles ſermones ⁊ narres. i. memoras
turpia. i. obſcoena ſpurca Modeſtꝰ ꝓprie ſ̄t idē q̄d moderatꝰ tꝑatꝰ vul Modeſtus
go houeſch of beſcheidē q̄d indocti diſcretꝰ dicūt. quum diſcretꝰ nihil a
liud ſit quā diuiſus hinc Modeſtia q̄ vulgo d̄r diſcretio Ordo teſte val Ordo
la in. iiij. capite. xiiij. eſt digeſtio ⁊ in ſuo loco cuiuſcūq; rei collocatio.
Series vero eſt reꝝ q̄dā ꝯtinuata ꝓgreſſio vt in ſerie orōis. Infeſtꝰ eodē Infeſtus
teſte eſt vehemēter moleſtꝰ atq; in aduerſum vadens Un̄ infeſtare ē mo
leſtia afficere Et ſigna infeſta q̄ aduerſum tendūt Superi q̄ ſupius ſūt Superi
ſicut inferi q̄ inferiꝰ Laceſſo teſte Valla in. v. accipit in malā ꝑtem Ci. Laceſſo
Sz iuſticie p̄mū munꝰ ne cui q̄s noceat niſi laceſſitꝰ in iuria. i. ꝓuocatꝰ
Accipit in bonā Idem tuis me amātiſſimis lr̄is laceſſiſti Idē iudiciū
de ꝓuoco eodem teſte Valla. Narrare ſ̄t referre memorare

Ille nullius bona concupiuit
Et manus odit nimium cruentas
Pauperē duxit coluitq; vitā ¶Pacis amator
Tu rapis quicquid potes et cruorem
Appetis. factum ſcelus omne paruum
Diues vt fias reputans. vbiq;

¶Prelia miſces

¶ Cōpat iteꝝ Chriſtū hoī nefario i tribꝰ Ille. ſ. chrūs nō ꝯcupiuit. i. ap

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 27

petūt bona.i.diuitias vlli⁹ hoīs vbi impleuit qđ p̄cepit in lege moſaica
Nec rē cupias alienā ꝛ odit.i.odio habuit.nimiū.i.vehemēter cruētas
manus.i.cedē cladē ꝙ.i.ꝛ duxitqꝫ.i.et coluit.i.amauit pauperē vitā.i.
pauperiē.ꝛ amatoꝛ.i.cultoꝛ pacis ſp̄.trāqllē pauperiē ferre eq̄ aīo Ber.
nard⁹ Graphice docuit inq̄ens Pauperiē ferre eq̄ aīo ꝓtus patiētie eſt
Spōte appetere ſapiētie laus ē Itē Sene.Qui domū nrām itrauerit
nos poti⁹ mireꝝ ꝙ ſupellectilē Tu hō crudelis rapis q̄cq̄d potes ꝛ ap-
petis.i.deſideras cruorē.i.ſanguinē ꝛ cedē ꝛ reputās oē ſcel⁹.i.crimē fa
ctū.i.ꝑpetratū puū.i.exiguū vt fias diues.i.abūdans miſces.i.ſemias
vbicūqꝫ ſp̄ locoꝝ p̄lia.i.bella.Rapē ē cū impetu ꝛ violētia auferre Inde
Raptoꝛ Qui.viuiꝝ ex rapto nō hoſpes ab hoſpite tut⁹ De cruore.i.de
de Iuuē.preſbiter hūano ſi q̄s maculārit ſanguīe palmas Ille re⁹ ferro
ꝑſoluet vindice pena s Cruoꝛ a κρουω eſt ſanguis q̄ ex aliq̄ vulnē exit
Vn̄ cruētus mō ſanguinolētus mō ſeuus crudelis hic Cruēto cui⁹ pa
ſſiuū cruētoꝛ.i.cruorē īficio Scel⁹ flagitiū crimē ḟt Diues diuitioꝛ hꝫ
in ꝯpatō nō ditioꝛ Reputare ꝓꝑe ḟt ſecū cogitare ꝛ ꝯſiderare.Boeti⁹
Cū hec tacit⁹ mecū reputarē Apul.Cū id mecū reputarē Aliq̄n ꝓ cōſi
dere.Indoctū vulg⁹ accipit ꝓ exiſtimare opiari Bellū eſt tū ipa pugna
tū totū temp⁹ q̄ in milicia ſum⁹ ꝙ illrāti guerrā vocāt Preliū tm̄modo
ip̄m amoꝝ certamē auctoꝛ Lauren.Valla libro q̄rto capite lxiiij

Diſce te quanti miſerande fecit
Ille qui vinclis voluit teneri
Vt tibi ſummam pareret quietem

¶ Ductus ad annā

Nūc hortaꝝ putrē ꝓmē vt ſecū aīo reuoluat quā nobilē ꝛ magnū deus
glo ſ:is fecerit eū vt quāto ſupplicio penaqꝫ affectus vt putrē ꝓmē redi-
meret a cruciatib⁹ eternis Crauit em̄ ꝓo deus optim⁹ hoīem oīm creatu
raꝝ nobiliſſimū ꝛ quicq̄d in orbe eſt ordinauit in ei⁹ vſuꝫ ꝛ illi ſubiecit.
Auctore pſalmographo Oīa ſubiecisti ſub pedib⁹ ei⁹ Oues ꝛ boues in
ſup Diſce ꝛc̄ O nefāde.i.hō diſce.i.īquire aut cogita quāti.i.quā nobi
lē fecit.i.creauit te Ille q̄ voluit teneri.i.ligari vinciri vinclis ꝛ catheīs
funib⁹ Ductus ad annā p̄ſidē vt (cā finalis) pareret tibi miſerādo ſum-
mā q̄etē.i.trāquillitatē Cicero in officioꝝ p̄mo de donis q̄bus de⁹ dona
uit hoīem Nec vero illa pua vis nature ē.qđ vnū hoc aīal ſcꝫ hō ſentit
q̄d ſit ordo:quid ſit q̄đ deceat in factis dictiſqꝫ.qui ſit modus ꝛc̄
Vincula a vincio ꝑ ſyncopen vincla.dicunꝝ ligamina Vir.ij.Suſtu
lit exutas vinclis ad ſydera palmas.ꝑ metaphorā vincla ḟnt carcerem
in quo noxij vincti fuanꝝ Annas fuit p̄ſes ad quē nefarij.Iudei chꝛi-
ſtum duxerūt qui letabūd⁹ ſurgens e mollib⁹ plumis acceſſit Ieſuꝫ ſci-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 27

ſcitans eiꝰ dogmata ⁊ eiꝰ diſcipulos, ad ꝓmū rn̄dit Ego palam docui ad
ſcd̄m nihil. Annas rurſus lectū ↄſcendit Jeſu derelicto inter cetus iu-
deoꝝ Ubi piū ieſum varijs deluſionibus ⁊ moleſtijs affecerūt hinc Du
cit ad Cayphā Hec memini me audiſſe ex cōcione Sapiētiſſimi viri
thioderici patris religionis Auguſtinenſis ſacre theoſophie ꝓfeſſoris.
nunc agrippine vt ita dicam Suffraganei in die paraſceues

Ceſus eſt illic alaphis magiſter
Et redargutus dominus deorum
Nocte mox tota trahitur per orbem
Diſcruciandus
Jnde Capphe datur audiendus
Jn deum teſtes citat hic malignos
Ducitur vinctus reus et Pilato
¶ Mittitur illinc

¶ Declarat nunc Eneas ꝗ diris ictibus affecerint Judei chriſtum in
atria Anne ⁊ quō redargutus deus deorum ⁊ ꝗ inhumaniter duxerint
ieſum vinctum ex domo Anne ad Caypham cuius interfuit examina-
re tunc ieſum. ⁊ ꝗ ſeueros atroceſqꝫ canes citauerit Cayphas aduerſuꝫ
ſobolem tonantis Et quō ligatus funibus ⁊ loris ducitur ad Pylatū.
Quod graphice cecinit Rodolphus Langius vir in omni facundia
preſtantiſſimus Jn Roſis virginis Querit dogmata tum pij ſacerdos
Reſpondet docui loco frequēti Seruus tum faciē ferit benignā Uinc
tus ducitur ad domū Cayphe Matthei. xxvi. Tūc expuerūt in faciem
eius ⁊ colaphis eū ceciderūt Reus eſt mortis Alij āt palmas in faciem
eius dederunt dicens Prophetiza nobis chriſte quis eſt qui te percuſſit
Juuencus preſbiter Conclamaret omnes. mortiqꝫ addicere certāt Tūc
ſanctam chriſti faciem ſputa improba complent Et palme in malis co
laphiqꝫ in vertice cerebri Jnſultant. verbiſqꝫ omnes illudere certant.
Chriſte prophetabis cuius te palma cecidit. Ceſus eſt illic alaphis ma-
giſter Joannis decimo octauo Hec quum dixiſſet vnius aſſiſtens mi-
niſtroꝝ ꝓbuit ei alapham dicens Sic reſpondes pontifici Rn̄dit Chri
ſtus ſi male loquutꝰ ſum teſtimoniū ꝑhibe de malo Si āt bn̄ ꝗd me ce
dis Uolūt multi doctores dicē vt is cecidiſſꝫ ieſū cui petrꝰ auriculā deſe
cauit Cedo ē ꝑcutio ⁊ ſcribit ꝑ diphthongon ⁊ ē amputo Scriptu- Cedo.
Alij cedebāt ramos de arboribus hinc Cedes. Alapha ꝑcuſſio in maxil Alaphas
las manu fcā Colaphꝰ ꝑcuſſio i collū baculo fcā Chriſtū diſcipli mgr̄m
appellabāt. qꝛ artifex ⁊ conditor oīm reꝝ Crucio. id ē. torqueo affligo ⁊ Colaphus
Crucior paſſiuū Diſcrutio idē torqueo affligo lanio Cayphas ꝓpriū no

mē viri media lōga teſtis Lāgi⁹ doctiſſim⁹ in phaletio Uinct⁹ ducit̄ ad
Teſtis Citāe domū Cayphe Teſtis ꝗ lꝫ ꝙ pbet teſtimoniū Citare Auctore Ual. in vi.
ele. ẜt vocare vt citant̄ teſtes ⁊ nō ẜt laudare vt Nou⁹ Marcell⁹ refert
Malignus qꝛ teſtes nō laudāt̄ ſꝫ vocāt̄ Malign⁹ teſte Sympōtino idē qđ aſp̄ dif
ficilꝫ inuid⁹ ⁊ auar⁹ Pliȷ̇. Nō malign⁹ ⁊ inuid⁹ Uincire ligare ẜt Reuī
cire idē Uir. ȷ̇ȷ̇. enei. Ecce man⁹ iuuenē interea poſt terga reuinctū. De
Reus Sinone loq̄tur Reus teſte Ual. nō ꝓ vocēti ponit̄ ſꝫ reus ē oīs ꝗ iuſte
lꝫ iniuſte in pua lꝫ magna re accuſat̄ Cice. ȷ̇ȷ̇. de oratore Reos āt appello n̄
eos mō ꝗ arguūt̄ ſꝫ oēs ꝗꝝ de re deceptat̄ hic reat⁹. i. accuſatio qua reus
arguit̄ Rcē illinc poſuit. i. ex illo loco in ꝗ Cayphas erat ſicut iſtic ex lo
co i ꝗ tu hinc ex loco in ꝗ ego Teſtꝫ Lau. Ual. in. ȷ̇ȷ̇ De pōtio pilato ha
bes letu digna. xviȷ̇. li. ioſephi capite. viȷ̇. Pilat⁹ pſes ꝗ ſniam dānatio
nis in chriſtū dixerat poſtq̄ꝫ plurias ſeditōes in hieroſolymis expleuit.
⁊ fecit. tātis errogāte Gaio angorib⁹ coart⁹ ē. vt ſua ſe trāſuerberās ma
nu maloꝝ ꝯpendiū mortꝫ celeritate ꝗſiuit Gaius ẜo Caligula libidini-
bus ſuis Etiā illud ſceleris adiecit vt ſorores ſuas ꝑmū ſtrupro pollue
ret Deiñ exilio dānaret Qui poſt oēs ſimul exules iuſſit occidi. ipe āt a
ſuis ꝓtectorib⁹ occiſus ē Auctor Pau. Oroſius libro. viȷ̇.

Hinc ad herodem rapitur videndus
Purpura ſumpta redit ad pilatum
Qui licet nullum videat reatum

¶ Judicium fert

¶ Oſtendit quomodo Chriſtus ducitur a Pylato ad Herodem regē qui eum purpura. id eſt veſte candida remiſit ad Pylatum hic magis trepidans tumulum ⁊ aures populi q̄ꝫ iuſticiam Jeſum cruci ad dixit Matthei. xxvi. Uidens autem Pylatus quia nihil proficeret ſed ma-gis tumultus fieret accepta aqua lauit manus coram populo dicens Innocens ego ſum a ſanguine iuſti. Uos videritis. O peruerſe Pylate noſti hominem eſſe iuſtum quare morti addixiſti et tu nūc videris plu-ris quippe feciſti bona caduca ⁊ iram ceſaris q̄ꝫ ſanguinem iuſti Jeſu Eheu que te dementia cepit. Addixit itaq̄ꝫ Jeſum morti Juuencus Pylatus donat plebi legiq̄ꝫ Barabam. Et crucis ad penam vinctum concedit Jeſum. De Herode rege iudeorum habes memoratu digna de cimo ſexto ⁊ decimo ſeptimo libro Joſephi iudei hiſtorici elegantiſſimi Inter cetera hec recitat libro. decimo ſeptimo ⁊ octauo. Rex Herodes morbo pregrauatus teſtamentum ſcribit. iuniori filio regnum tribuēs Ceſari vero mille talenta relinquit. ⁊c̄. Deſperans autem contra mor-bum ſe poſſe ſubſiſtere nam annū agebat circiter. lxx. exaſꝑat⁹ ē irrōnabi li furia ⁊ amaritudīe mētis incēſus volebat ſi potꝫ eēt iudeoꝝ cūcta diſꝑ

dere Cauſa huius rei erat quia contemni ſe putabat ꝛc. Herodes porro
amarioꝛ indies moꝛbus vrgebat. ſupplicia deo ꝯmiſſi ſceleris expeten-
te Ignis quippe lentus inerat Auiditas qꝫ inexplebilis ſꝑ inerat cibi.
nec tñ ſacietas vnqꝫ rabidis incitata faucibus valebat implere ingluu
em Inteſtina interius vlceribus tabida putreſcebãt. doloꝛibus qꝫ coli
ſeuiſſim⁹ cruciabať Humoꝛ liq̄dus ac luridus erga pedes tumidos ob
errabat Silis illi circa pubem erat afflictio ſed et verenda ip̄a putredi
ne coꝛrupta ſcatebant ꝟmib⁹ ꝛc. Dicebať igiť his q̇bus inerat diuinan
di peritia diuinit⁹ has penas ob impietatem eius ꝛ multa crudeliť geſ
ta depoſci Sumēs cultꝝ circūſpiciēs ne q̇s adeſſet voluit ſeipm̄ inter
ficere qđ etiā feciſſꝫ niſi ꝑueniēs Aciab⁹ manū ei⁹ ꝯtinēr hec ille Reat⁹
ꝓpꝛie accuſatio eſt accipitur hic ꝑ crimīe aut pctō Purpura hic ꝑt veſ-
tem quādā ſericā detritam et candidam qua induebãt Jeſuꝫ vt deluſus
ob omnibus ſtaret Juuēcus Purpuream ꝙ illi tunicā chlamydēqꝫ ru
bentem Inducunt

Innocens agnus manet ad tribunal
Quem flagris ceſum ferat vt coronā
Spineam cogunt. vicibuſqꝫ pulſant
Coꝛpus honeſtum
Conſpuunt vultum oculoſqꝫ fedant
Aſtur vt raptam lacerat columbam
Membꝛa celeſtis ſpecioſa regis
Dilaniantur

Declarat qꝫ māſuete ſtetit Innocēs agn⁹ chꝛūs añ tribunal pilati. ꝛ qꝫ
duris flagellis ſacratiſſimū coꝛp⁹ ceciderūt ꝛ ꝙ ſpineā coronā ipoſuert
bn̄dicto capiti ieſu ꝯſpuētes. putridā ſaliuā i faciē ꝛ oꝛa ieſu Hieroni-
m⁹ ſuꝑ mathi. libꝛo q̄rto Tradit⁹ ē ergo ieſus militib⁹ ꝟberād⁹. ꝛ illud
ſanctiſſimū coꝛp⁹ pectuſqꝫ dei cediť. vt qꝛ ſcp̄tū ē Mlťa flagella pctōꝝ
nos a flagella liberaremur Dicēte ſcp̄tura Flagellū nō appꝛopinq̄bit ta
bernaculo tuo Juuēc⁹ hiſpan⁹. Inducūt ſpiniſqꝫ caput cinxē cruētis.
Inqꝫ vicē ſceptri. dextrā comitať arūdo Tūc genib⁹ nixi. regē dn̄mqꝫ ſa
lutāt Judee gētis. faciēqꝫ lauaē ſaliuis Uertice ꝛ i ſancto plagis luſere
nefādis Matthei xxvi. Et plectētes coronā de ſpinis poſuerūt ſuꝑ ca-
put ei⁹ ꝛ arūdinē in manu ei⁹ Cāticoꝝ iij. Egrediemi filie ſyō ꝛ videte
regē Salomonē pacificū i diademate q̄ coronauit eū mꝛ ſua hoc ē ſina
goga Tribunal ē ſedes excelſi iudicis Manē expectare ſtare ꝑt Flagruꝫ
ē diminutiuū flagellū ꝑt ꝟgā ꝛ ſūmā ꝑtē arboꝝ Accipiť etiam ꝑ ſcutica

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 27

cen ſaxep Perſi⁹. Neu q̇s callidior buxũ torquẽ flagello. Buxũ .i. tro/
chũ Corona ſertũ ſt nõ ſolũ ex auro aut argẽto ſed ex oĩ materia vt gra
mic flor͛ ſpinis Memini me audiuiſſe a doctiſſimo viro de obſuatiõe
qui rome aliquã diu morat⁹ fuit coronã ſpineã quã poſuerũt capiti ieſu
fuiſſe latã ⁊ craſſã nõ ꝑuã ⁊ gracilẽ vt depingit̃ ſculpit̃ Uices a vi pro
pugnis antiq̇ vſurpabãt Plaut⁹ vices ei⁹ mẽorat ⁊ cicatrices denudat
Itẽ ꝓ penis Horati⁹ viceſq̨ ſupbe te maneãt ipm Et hoc mõ etiã pt
hic accipi Accipit̃ etiã vices ꝓ viciſſitudie hic. Uiciſſim qꝺ ſt ꝑ vices
vt viciſſim pulſant corp⁹ honeſtũ .i. ꝑ vices hoc ẽ mõ vn⁹ mõ ali₉ ⁊ ſic
etiã pt accipi hic. Uultus ẽ animi a volẽdo facies ẽ corpis Mãcinel/
lus Mutat̃ vult⁹. facies at pmanet ipa Corpis ẽ facies toci⁹ forma vo
cãda Fedare maculaẽ polluẽ Iñ fedus deformis turpis An. Mãci. fe
dus deformis crudelis turpis hẽtur Aſtur idẽ qꝺ accipiter auis rapax
teſte Bebelio Colũba nõ ꝺr q̃ſi colẽs lũbos vt Acrõ interpres horatij a
lioq̇n doct⁹ aſſerit ſ₃ vt Uarro libro q̃rto rex ruſti. dicit a culminib⁹ vil
le dicta quũ ꝓpter timorẽ naturalẽ ſumma loca intectis colũbe captent
Dilanio ſt diſcindo vulgo ſchorẽ Dilaniant̃ pſal. Dinũerauerũt oĩa oſ
ſa mea Eſaias. a plãta pedis vſq̨ ad ṽticẽ no eſt i eo ſanitas

Nec mouet turbas ſpeculum

Clamitant cũcti crucis eſſe dignum.

Solue latronem. crucifige chriſtum

Ceſaris hoſtem

Matthei xxvi. Dicũt oẽs crucifigat̃ Ait illis pſes Quid em̃ mali fecit
At illi magis clamabãt dicẽtes Crucifigat̃ Itex Tũc dimiſit illis bar
rabã Ieſu₃ ãt flagellatũ tradidit eis vt crucifigeret̃ Rodol. lan. Tollũt
ſacrilegas ad aſtra voces Juſſi⁹ ſibiẽ t͛ribilẽ mortẽ Turba ⁊ rixa ꝓpe idẽ
ſcãt ꝓpe em̃ turba ꝑturbatiõem ſt ſ₃ q͛ ml'titudo nõ vacat ꝑturbatiõe
ſcm̃ ẽ ꝙ ml'titudinẽ turbã appellam⁹ Theren. Quid illic turbe ẽ .i. rixe
Crux tã maſculinũ q̃₃ ſeim teſtib⁹ Capro Probo Pompeio Apl'us ad
galatas Mihi ãt abſit gl'ari niſi i cruce dñi nri ieſu chri ꝑ quẽ ſꝑ. crucẽ
nõ ieſu₃ In pl'i cruces vulgo eẽ galge Tiberi⁹ ceſar cũ ſuffragio magni
fauoris retulit ad ſenatũ. vt chrũs de⁹ hẽret̃ Senat⁹ idignatõe mot⁹ ꝙ
nõ ſibi ꝓ⁹ ſcꝺm morẽ delatũ eẽt vt de ſuſcipiẽdo cultu ꝓ⁹ ipe decern₃ cõ
ſecratõem chriſti recuſauit. edictoq̨ ꝯſtituit ext͛minandos eẽ ex vrbe xpi
anos pcipue Seian⁹ pfect⁹ Teberij ſuſcipiẽdi religiõi obſtinatiſſiẽ cõ
tradicẽt Tiberi⁹ tñ edicto accuſatorib⁹ xpianox mortẽ ꝯminat⁹ ẽ Nã
plurimos ſenatox pſcpſit et ad mortẽ coegit Uiginti ſibi pricios viros
ꝯſilũ cã legerat hox vix duos icolumes reliq̇t ceteros diuerſ cauſ neca
uit Seianũ pfectũ ſuũ res nouas moliẽtẽ int͛fecit filios ſuos Druſũ na

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 27

turalẽ ⁊ germãicũ adoptiuũ maĩfeſt; venẽi ſignis ꝑdidit filios germa-
nici filij ſui inꝰfecit Obijt ãbiguis ſignis veneni ãno ab vrbe ↄdita. dcc.
xc. tercius ab auguſto Hec Paulus Oroſius libro ſeptimo hiſtoriarū

Dum crucem geſtans trahitur necandus
Obuiam fertur lachrimoſa mater
Que ſuis tundens manibus pudica
Pectora clamat
Nate quo pergis periture. quis te
In modum talem laniauit hoſtis
Te. meum pignus cupio videre
Reſpice matrem
Te meus venter tulit has papillas
Sugeras quondam generoſe fili
Me tuam ſpernis fugis atq; matrem
Reſpice que ſum
O truces ſeue rapideq; gentes
Quo meum fertis genitum iudei
Nil mali fecit: finite heu meum me
Tangere natum

Ps. Suſce perũt me ſi- cut leo parat⁹ ad predã et ſicut catul⁹ leonis habi tãs i abdit;

¶ Dato iudicio Pilati super iesu trahitur ad necem. occurrit triſtis
mater Maria tundens ſacratiſſimum pectus Clamitans compellanſ-
q; filium his verbis. O periture nate quo pergis et cetera. Et is fuit.
quartus dolor diue virginis teſtibus doctoribus. Quando ieſus exi-
ens portam ad montem Caluarie. cum graui cruce. exiuit Maria cum
Joanne euangeliſta per aliam portulam vt recte obuiam veniat nato
Videns filiũ vnigenitũ cecidit humi Tũc ieſus aſpexit mrẽm pijs ocu
lis inquiẽs Aue pia mater hec memini me audiuiſſe ex publica cõcione
doctiſſimi mei pr̃is Theodrici anguſtineñ doctor; ſacre theologie Mat
. xxvi. Duxerũt eũ vt crucifigerẽt Juuẽcꝰ pſ biter Et cruc; ad pena ſcm̄ Beſto. Tundo
iuſtũq; trahebãt Itẽ Agero qd ẽ porto ¶ Beſto freqntatm̄ Tundẽ p-
cutẽ vt rea pectora tũdamꝰ i antiphona hec ẽ pclarũ Pudica. i. caſta la-
niare ſcindẽ ẽt ⁊ lacerare Jn̄ laniꝰ q̃ ſcindit carnes Pignꝰ latie hypoteca
grece vir. Tu dic mecũ q̃ pignore certes Filij vocãt pignora eo q͛ ſũt pig Pignora
nus inter ↄiuges tũ vinculi ne aliter forte diuortiũ fieret tũ charitatis
hec Valla li. ſexto. capite. lvij. Papille ſunt capitula mammarum voci- Papille.
tata ponuntur hic pro vberibus. Sugere ſignificat lactis mam- Sugere.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 27

millis lambere aut trahere Trux ſignificat ferocem crudelem Trucitas crudelitas Trucido verbũ media pduc. i. crudeliter neco Horatiꝰ Ne pueros coram populo inedia trucidet De dolore ⁊ merore matris marie lege Jacobum Uumphelingium in ſecundo libro de triplici candore virginis Heu accuſatiuum vult ſed hei datiuum teſte valla in ſecundo libro Pſal. Hei mihi quia incolatus meus pro longatus eſt ⁊ non heu mihi eodem teſte

Jlle ſummiſſis oculis abibat
Ad locum venit crucis atqꝫ nudus
Et duos interpoſitus latrones
Fertur in altum

¶ Nunc oſtendit quomodo ſoboles tonantis ſummiſſo vultu proceſſerit ad locum crucis hoc eſt ad montem caluarie vbi cruci affixus eſt ⁊ inter duos latrones ſuſpenſus Jtem Locus in quo chriſtus crucifixus eſt dicitur locus caluarie vt ſtatim dixi vt habetur Matthei. xxvij. Et venerunt in locum qui dicitur Golgatha quod eſt caluarie locus Tunc crucifixi ſunt cum eo duo latrones vnus a dextris, alius a ſiniſtris vt impleretur ſcriptura que dicit eum deputandum cum impijs Juuencus preſbyter. At poſtqꝫ ventum eſt. vbi ruris golgatha nomen. Accidit vt pene pariter conſortia ferrent Latrones hinc inde duo. Summitto idem eſt quod inclino ſubdo ſuppono Jnde Summiſſus a um id eſt humilis Cicero Neqꝫ ſummiſſum nimis, neqꝫ ſe nimis efferentem Uirgilius. Summiſſi petimus terram. Summiſſis igitur oculis vulgo mit neder gheſlaghen oghen

Jnde ſub ligno ſitiens acetum
Felqꝫ guſtauit. latus eſt apertum
Lancea ſanguis fluit atqꝫ lympha
Matre vidente

¶ Matthei. xxvi. Et continuo currens vnus ex eis acceptam ſpongiam impleuit. ⁊ impoſuit arundini ⁊ dabat ei bibere Sitiuit em̄ ſalutē noſtram fidem ⁊ gaudium auctore mellifluo Bernardo Juuencus. Tunc concitus vnus Cogebat ſpongo turpi calamoqꝫ reuincto Jmpreſſum labijs acidum potare ſaporem Dauid. Dederunt in eſcam meam fel ⁊ in ſiti meo potauerunt me aceto O quantus erat dolor matris quantus gemitus. o quanta ſuſpiria quando vidit ſacratiſſimum filiū ſuum pendentē in ligno crucis atqꝫ eius latus apertum Uimphelingiꝰ At maiore tuum lauiatur vulnere pectus Anxia quando vides in cru-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 27

ce virgo Jeſum Aſtitit illa gemens vdo ⁊ ſine ſanguine vultu Dum ſobolis rubro membra cruore madent Luxit ⁊ in hauſto lachrymaruz flumine mater Uidit ⁊ immoto vulnera quinqꝫ pede Exanimes art⁹ mēbra et pendentia vidit Uulnera reſpiciens. pectore vulnus habet
Acetum acre vinum hinc acetoſum acetoſitas Lympha grece aqua latine Perſius in tercia Nigra quod infuſa vaneſcat ſepia lympha(Latus eſt apertum)Canticorum quarto Uulneraſti cor meum ſoror mea ſponſa mea

Probra quid dicam referamqꝫ multa
Se dei fecit genitum: quid vltra
Clamitant plures. alios beauit
Se modo ſaluet

Mathei xxvi principes ſacerdotum illudentes cum ſcribis ⁊ phariſeis dicebant alios ſaluos fecit ſeipſum non poteſt ſaluum facere Si rex iſrahel eſt deſcendat nunc de cruce ⁊ credimus ei confidit in deo .liberet eum nunc ſi vult Dixit enim quia filius dei ſum. Juuencus preſbyter Nonne alios quondam trucibus ſeruare ſolebat Morborum vinctus ſeſe quur ſoluere vinclis Non valet. en regem noſtre quem credere gentis Debuimus ſoluat ligni de robore corpus
Probruz ſcelus flagicium ſignificat et pro ignominia ponitur per metaphoram que ex ſcelere ſequi ſolet Opprobrium ignominiam ſignificat Beare ſanctificare et ſacrare ſignificat Leo papa ſermo. decimo ſeptimo Non itaqꝫ cecitatis arbitrio. o ſcribe ſtulti et ſacerdotes impii oſtendenda erat potentia ſaluatoris. nec ſecundum preces linguarum blaſphemantium omitti debebat redemptio humani generis.

O ieſu quantum genus hoc amaſti
Perfidum: qui ne moreretur: ipſe
Pergis ad mortem. morienda noſtra
Morte lauas nos
Sic homo pro te patitur redemptor
Tu quaſi ſurdus penituſqꝫ cecus
Gratiam pendis nihil eſſe talem
Crimine plenus

Oſtendit magnum fuiſſe amorem ſobolis tonantis erga genus humanum, amoremqꝫ cauſam fuiſſe quare mortem turpiſſimam ſubiuit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 27

Uincentius beluacenſis O charitas quam magnas habes vires que de
um celo depoſuiſti. o chara ſanitas et ſancta charitas que tanta eſt in ter
ris quanta eris in celis Et hugo magnam ergo vim habes charitas tu
ſola deum trahere poſuiſti de celo in terram Bernardus ſuper. Canti.
omelia. xx. hanc igitur arbitror incarnationis dei eſſe cauſam vt hoīm
carnaliū primo quid eſt ad ſue carnis amorem ſalutarem affectionis
traheret. ſicqꝫ gradatim ad amorem ſpiritualem perduceret De hac ca
ritate plura in primo folio ibi quid tibi tandem ſcelerate queris. Domi
nus Jeſus vt redimeret nos ab eterna morte mortem grauiſſimam paſ
ſus eſt que mors aperuit nobis vincula et tartara ditis et manifeſtauit
limina celi Philippus Beroaldus Et chriſti poſcite mortem. Mor-
tem que vobis flagrantia tartara pandit Mortem que nobis patefecit
limina coeli Que mortis vires ⁊ formidabile virꝰ Inſidiatoris fracta
ceruice draconis . Extinxit. rupit pedicas nodoſqꝫ reſoluit. O mors
tu nobis vitalia lumina prebes Nectar et ambroſie ſuccos. tu ſancta
propinas Sed tu homo vecors inſanus ⁊ crimine plenus non memor
es magne illius charitatis chriſti. ⁊ mortis ſue quare dabis poenas eter
nas poſt tuam ſordidam vitam

Ipſe qui verbum facio: miſer ſum
Peior et magnas datus in ruinas
Noſco peccatum ſcio quid gerendum.
Nec melior ſum
Ni tuum prebes deus o fauorem
Gratiam ni des homini perempto
Perditus labor miſer in gehennam
Igne piandus
Labitur quiſqꝫ ſine te beari
Queritat: munus datur hoc ab alto
Tu vocas quos vis: rogo me vocandis
Adijce ſeruis
Da mihi lumen videam quid egi.
Da mihi fontem lachrymis in vndas
Nunc meum plorem ſceleris reatum
Teqꝫ repoſcam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 27

Non parem paulo veniam requiro
Gratiam petri neqꝫ posco ſed quam
In crucis ligno dederis latroni
Sedulus oro

¶ Hic poeta noſter oſtendit ⁊ fatetur ſeſe obnoxium peccatis ⁊ mori-
turum eternaliter niſi diuina gratia fauerit illi. Poſcens vt deus det
ſibi lumen. vt videat quicquid male perpetrauerit. ⁊ det ſibi gratiam
non qualem Paulo. non qualem Petro. Sed qualem dederit latro-
ni pendenti a dextris in ara crucis.
¶ Ruere proprie concidere ſignificat. Uirgilius Ruit alto a culmi-
ne troia. quãdoqꝫ feſtinanter ire ſiue in preceps ferri ſignificat A ruo
ruina quod proprie caſum ſignificat.
¶ Perimo a per ⁊ emo quod idem eſt quod interficio ⁊ quaſi in totum
emo. Nam q̄d interficimus a nobis emptuꝫ ⁊ noſtri iuris factũ videt
¶ Labor verbum eſt leuiter ſenſimqꝫ deorſum eo vt labuntur flumi-
na. Labitur celum Labuntur angeli.
¶ Labare eſt repente cadere Uirgili. Labat ariete crebro ianua Lau.
Ual. ſexto libro capite. lix.
¶ Pio proprie eſt colo. Aliquando etiam accipitur pro contamino.
Polluo. Purgo. ⁊ ita accipitur hic hinc Piacula modo ſacrificia. mo
do crimina. flagitia ſignificat
¶ Reatus hic accipitur proprie pro accuſatione. ſiue pro exceſſu Item
Paulus fuit ſeuus tyrannus ⁊ perſecutor chriſtianorum. ad quem de- Paulus.
us ita inquit Paule Paule quid me perſequeris. Tandem deus percuſ
ſit illum fulmine ex equo. ⁊ electus per gratiam in apoſtolum a Nero-
ne Auctore Oroſio libro ſeptimo gladio occiſus eſt.
¶ Simon Petrus fuit princeps apoſtolorum electus ex piſcatore Simon.
in apoſtolum peccauit coram deo ſed penituit ⁊ vocatus per gratiam
⁊ ſuauia verba. Deinde creatus ſummus pontifex ⁊ a Nerone cruce oc
ciſus. Baptiſta Mantuanus Blanditijs Simon flammis ⁊ fulgu-
re Paulus Qui fuit ex acri fulmine pulſus equo.
¶ Hic obiter notandum ꝙ Petrus non eſt nomen proprium princi-
pis apoſtolorum ſed Simon teſte Hieronymo ⁊ eſt greca vox que a-
pud Hebreos ⁊ Syriacos dicitur Cephas. ⁊ cetera. ¶ Latro in cru- Latro

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 27

ce a dextris pendens magnam gratiam inuenit apud dominum quando
inquit. Amen dico tibi hodie mecum eris in paradiſo. Ecce peccator
q̄ꝫ magna miſericordia domini Sedulus eſt idem quod aſſiduus dili-
gens hinc ſedulo aduerbium quod ſignificat diligenter continue qꝫ aſſi
dendo. hoc eſt ſine intermiſſione

Jam deum cuncti rogitemus ipſum
Qui neci noſtram datus ob ſalutem
Semper expectat reditum ſuorum
Vt veniam det
Jam nimis duri fuimus venite
Se reum nemo magis eſſe credat
Quam pius nobis maneat redemptor
Ethere miſſus.

Jam in fine pulcherrime hortatur ⁊ monet noſter. Eneas omnes
homines bonos ⁊ malos vt rogitent deum veniam pro peccatis com-
miſſis. quia ipſe deus glorioſus qui ob noſtram ſalutē miſere traditus
eſt morti ſemper expectat ſuos. vt poſſet illis elargiri gratiam veniãqꝫ.
Quod idem hortatur nos Baptiſta Mantuanꝰ in opuſculo de con-
temnenda morte. Scimus enim que ſit noſtri clementia patris.
Quam facili noſtras audiet aure preces. Corda deo dabimus lachry-
miſqꝫ litabimus illi. Nulla accepta magis ſunt holocauſta deo Si lu
ges. pater indulgens tua debita ſoluit. Vult humiles animos. Vult
pia corda deus.

Venia proprie eſt remiſſio culpe quam eccleſiaſtici minus bene vo-
cant indulgentiam quia. Jndulgentia teſte Vallenſi in quarto ſemper
capitur in malum ⁊ ſignificat mollem educationem puerorum ⁊ vt di-
cam obſequentiam Baptiſta in prima parthenice Blanda patrum ſeg
nes facit indulgentia natos.

Joſephus Judeus hiſtoriographus clariſſimus in decimo octauo li
bro capite nono hec memorat de chriſto. Fuit antem hiſdem tempori-
bus ieſus ſapiens vir. ſi tamen virum eum nominare fas eſt Erat enim
mirabilium operum effector. ⁊ doctor omnium eorum qui libenter au-
diunt que vera ſunt. ⁊ multos quidem iudeorum. multos etiam ex gen-
tibus ſibi adiunxit Chriſtus hic erat Hunc accuſatione primorum noſ-

tre gentis virorum. Cum Pylatus in crucem agendum decreuiſſet nō
deſeruerunt hij qui ab inicio eum dilexerunt Apparuit enim eis tercia
die iterum viuus. Secundum quod diuinitus inſpirati prophete. vel
hec. vel alia de eo innumera miracula futura eſſe predixerant Sed ⁊ in
hodiernum chriſtianorum qui ab ipſo nuncupati ſunt ⁊ nomen perſe-
uerat ⁊ genus hec ille

τελοσ.

¶ Impreſſum Dauentrie Per me Richardum pa-
fraet Anno domini. M. CCCCC. v. Menſis Apri
lis In die Marci Euangeliſte.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 27

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 27

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 27

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 27

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 27

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 27

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 27

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 27

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 27

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 27

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 27